

EGYÜTT GONDOLKODNI - EGYÜTT CSELEKEDNI
/megjegyzések az Oktatáspolitikai Hatá-
rozattal kapcsolatban/

"A szocialista társadalom fel-
építéséért szakmájukat magas
szinten művelő, önállóan gon-
dolkodó, magukat is továbbkép-
ző, a feladatukat fegyelmezet-
ten megoldó, szocialista elkö-
telezettségű pedagógusokra van
szükség."/az MSZMP KB 1972. ju-
nius 14-15-i határozatából/

Most zajlik a követelményrendszer szerinti - a-
lapszervi, kari és egyetemi szintű - értékelése az el-
mult periódus KISZ munkájának, s éppen ezért aktuális-
nak tekinthető az a problémakör, amiről szólni kívánunk.

Nem egy ilyen taggyűlésen vettem részt, s többek
között ez indított arra, hogy a bennem fölmerült kérdé-
seket, megjegyzéseimet fölvessem a Bölcsész hasábjain.

Az egyes KISZ-tagokra lebontott, illetve a veze-
tőségekre, a KISZ-alapszervezetekre, majd az egész kar-
ra vonatkozó értékelés azért is hasznosnak mondható, mert
lényeges általánosabb kérdésekre is ráirányítja a figyel-
münket.

Az ezévi munka beütemezésénél az alapszervi vezetőségek nagyban támaszkodhattak a BTK KISZ-szervezetének munkatervére. Ez a munkaterv azoknak a különböző dokumentumoknak a felsorolásával kezdődik, amelyek alapját jelentik munkánknak: ezek szellemében kíván dolgozni a KISZ-szervezet.

Fölmerült bennem a kérdés, vajon ismerik-e, illetve kellő mértékben ismerik-e a hallgatók az itt felsorolt dokumentumokat / A KISZ VIII. Kongresszusának határozatai, Az MSZMP KB 1972. novemberi ülésének határozatai, A KISZ KB EFO irányelvei, stb./.

Ha ismerik ezeket, illetve a korábbi /Ifjúságpolitikai, Oktatáspolitikai/ határozatokat a hallgatók, vajon élnek-e a lehetőségekkel, valóban irányelv-ként használják-e őket, avagy csupán formálisan vannak jelen munkánktan az említett elvi és gyakorlati határozatok.

Hadd emeljek ki most egyet ezek közül - amely bennünket is közvetlenül érint -, az oktatáspolitikai határozatot, illetve ennek kapcsán egyet a KISZ munka területei közül: a tanulmányit.

Miért tartom szükségesnek éppen a tanulmányi munka kiemelését? Mert igen sok probléma merült fel e munkaterülettel kapcsolatban. Az értékelő taggyűléseket előkészítő pártcsoportülésen vetődött fel az, hogyan kell értékelnünk a tanulmányi munkát.

Erre vonatkozóan helyesen került be a kari KISZ munkatervbe: "súlyozott figyelmet fordítunk a tanulmányi munka előtérbe állítására és elismerésére."

Hangsúlyoznunk kell, hogy a politikai és tanulmányi munkát nem szabad ketté választani. A tanulmányi munka egyike a legfontosabb feladatainknak, s véleményünk szerint ez egyben politikai munka is. Ezért alapvető követelmény - ha politikus, jó szakemberekké kívánunk lenni -, hogy erősítsük a tanulmányi fegyelmet karunkon. Ez azonban még nem elég. Sokan a tanulmányi munkát, csak mint a mindennapi anyag elsajátítását kezelik, holott ezt széleskörűen kell értelmeznünk.

Az évnyitó ünnepségen nem véletlenül mondotta rektorunk, Dr. Fodor Géza, hogy "Pártunk kongresszusainak határozatai egyértelműen megfogalmazzák az egyetemek tennivalóit a kommunista szakemberképzés, valamint a tudomány- és káderpolitika terén."

Csak hogy megteszünk-e vajon mindent ennek érdekében?

Hogy problémák vannak a tanulmányi munkafegyelemmel, és általában a tanulmányi munka helyes értékelésével, ez épp az ellenkezőjét bizonyítja ennek.

A problémák megoldása az oktatók és hallgatók kollektív összefogását követeli meg. A mi feladatunk is, hogy mint hallgatók figyelemmel kísérjük és segítsük az oktatáspolitikai határozat megvalósítását. Nekünk is érde-

künk, hogy foglalkozzunk a korszerű műveltség problematikájával.

Itt természetesen arra is gondolnunk kell, ami a lenini tanításban is megfogalmazódik: "a kommunizmust nem lehet csak tankönyvekből elsajátítani" - azaz: lássunk túl az egyetem falain, és tegyünk eleget vállalt feladatunknak - társadalmi-közéleti tevékenység területén.

Az oktatáspolitikai határozat megállapítja: "Vannak, akik vitatják és nem tartják szükségesnek a ma is létező társadalmi akciókat...Meggyőződésünk azonban, hogy ma még - s előreláthatólag hosszú ideig - szükség van a társadalom segítségére...Mindezeket nagyra értékeljük - ahogyan az egyetemi hallgatók külön foglalkozásait, korrepetáló, levelező és személyes segítséget nyújtó akcióját is. Ne gondoljuk azt, hogy ez a tevékenység egyoldalú: annak a fejlődését is előmozdítja, aki a segítséget nyújtja. Ezek a mozgalmak a bennük részt vevő egyetemi és főiskolai fiataloknak egyuttal alkalmat adnak a közösségi cselekvésre, a használni akaró értelmes életre, iskoláivá válnak az emberségre nevelésnek."

Örömmel mondhatjuk el, hogy ebben a tekintetben karunk hallgatóinak hozzáállása és munkája nem hagy kívánnivalót maga után.

Gondoljunk csak a Studium Generalera, s azokra

a hallgatókra, akik kijártak Makóra, Szentesre, Hódmezővásárhelyre, s akik itt Szegeden segítették az arra rászoruló középiskolásokat, hogy megfelelő felkészültséggel indulhassanak neki a felvételi vizsgáknak. /Véleményünk szerint ez is a tanulmányi munkához tartozik!/
Szükséges emlékeztetni azokra is, akik lelkesen, önzetlenül segítenek a megye különböző általános iskoláiban. Nem egy esetben egy-egy alapszervezet vállalkozott ilyen munkára, más esetekben összegyűjtési szinten került megszervezésre az ilyen jellegű patronálás.

Ezek során Ásotthalmon, Dorozsmán, és ujabban Röszkén indultak be szakkörök, nyelvi órák. A röszkei patronálás ezek közül a legfiatalabb: ez év szeptemberében indult be. Ide nyelvszakos és irodalomszakos hallgatók járnak ki, ugyanis szaktanárihiánnyal küzd az általános iskola. Hátrányban vannak a röszkei gyerekek a városiakkal szemben, ugyanis nem tanulnak nyelveket. Most alkalmuk nyílt erre is. Az irodalomszakos hallgatóink könyvtárórát, verselemzési szakkört, klubdelutánt szerveznek és mindezt lendülettel, lelkesedéssel.

Ha nem is tudnak e hallgatók az oktatáspolitikai határozatról, akkor is ösztönösen, akaratlanul is azt valósítják meg.

Az oktatáspolitikai határozat egy további pontjában olvashatjuk: "az iskolák életét tulszabályozottság jellemzi. Az utóbbi években - elsősorban a felsőfo-

ku oktatási intézményekben - több intézkedés született a diákok önkormányzati jogainak szélesítésére. A diákokat azonban mégsem vonják be eléggé saját ügyeik intézésébe, kevés gyakorlási lehetőséget teremtenek számukra, az állampolgári tevékenységre való felkészüléshez."

Ez, sajnos - véleményem szerint - még karunkra is érvényes. Nagyobb lehetőséget kellene biztosítani, hogy hatékonyabban, és önállóbban dolgozhassanak a hallgatók, a hallgatói közösségek. Ennek sok esetben akadálya a néha már-már nyomasztó „tulpatronálás”, tulszervezés.

Lehetőleg kerüljük ezt a tulszervezettséget, mert ez gátja is lehet adott esetben az önálló, jó munkának. /Erre vonatkozóan voltak megjegyzések egy-egy KISZ alapszervezetben./ A kérdés másik oldala:

Adjon lehetőséget karunk párt- és állami vezetése, hogy az egész kart érintő kérdések megvitatásában, megoldásában is kapjanak szerepet a hallgatók, illetve tekintse feladatának minden KISZ alapszervezet, hogy a bennünket érintő problémákra reagáljunk. Ugyanis a kérdés másik oldala, hogy sokszor még az adott lehetőségeinket sem használjuk ki kellő mértékben.

Ennek felülvizsgálata, s hatékonyabbá tétele /lásd. a Kari Tanácsban, a Tanszéki értekezleteken való részvétel, a tanszéki összekötők, a hallgatói párttagok szerepe, stb./ egyrészt a kari KISZ VB, illetve

a Kari KISZ Bizottság és KISZ alapszervezetek feladata is.

Az állami és pártvezetéshez pedig az lehet a kérésünk, hogy széleskörűen vonjanak be bennünket, hallgatókat az oktatás korszerűsítésébe is.

Erre vonatkozóan a dokumentumokból: "Sokan vélekednek jelenleg is úgy, hogy az oktatás problémáihoz a hallgatók igazán nem érthetnek, holott kétségtelen, hogy elsősorban éppen a hallgatók tudják az oktatás egészét áttekinteni, ők érzékelik tapasztalataik alapján a legközvetlenebbül az egyes formák és módszerek hatásfokát, az oktatási folyamat összehangoltságának hiányosságait és hibáit. Tapasztalhattuk, hogy ahol már nagyobb lehetőséget adtak a hallgató beleszólásának, ott a hallgatók nagy felelősségérzettel éltek jogaikkal és konstruktív javaslatokkal, cselekvő feladatvállalásokkal segítették az oktató-nevelő munka tökéletesítését." /Ifjúságpolitikai Dokumentumok I./

Ilyen, az oktatási reformot érintő tervezetek megvitatásában egy-egy esetben valóban részt vettünk /pl. a nyelvoktatás átszervezését érintő vitában/. Több esetben azonban a tervezeteket az egyes pártcsoportok készítették el, és széleskörű hallgatói plénum elé ezek a tervezetek nem kerültek.

Ennek okát részben abban is látom, hogy az okta-

táspolitikai határozat egy másik pontja sem valósult még meg teljességgel karunkon.

A határozat kimondja, hogy a tanszékeknek a tudomány műhelyeivé, tudományos központokká kell válniuk, abban^{az} értelemben is, hogy a hallgatókat aktívan bevonják a tanszékeken folyó munkába.

Igen, ezt célozzák egyrészt a különböző speciálkollégiumok, s a többé-kevésbé jól, sikeresen dolgozó diákkörök.

De ezen túlmenően - kevés kivételtől eltekintve - nem mondható el tanszékeinkről, hogy az ott folyó tudományos munkába aktívan bevonná a hallgatók egy-egy csoportját, holott a kommunista szakemberképzésnek ez is egyik elengedhetetlen feltétele. S fontos annál is inkább, mert nagymértékben befolyásolja az oktatók és hallgatók közötti mind jobb, mind termékenyebb kontaktus kialakítását. Ebben természetesen nagy szerepet kell, illetve kellene vállalnia a kari KISZ szervezetnek is! Jó lenne, ha többek között éppen itt kapna nagyobb teret öntevékenységünk, hiszen mindannyiunk érdeke, hogy helyesen gondolkodó, aktív, szocialista pedagógusok kerüljenek ki karunkról, és neveljék a jövő nemzedékét.

Szorosán kapcsolódik az eddig elmondottakhoz egy másik rendkívül lényeges problémakör is. Éppen az említett határozat értelmében került bevezetésre ez év szept-

temberében az a tanügyi reform, mellyel együttjárt a tananyagcsökkentés.

Nagy gondot okoz ez ötödéveseinknek. Nehezen tudnak eligazodni a "törzsanyagok-kiegészítő és elmaradó anyagok" utvesztőjében. Sokan végzőseink közül éppen most - gyakorló tanításuk során - megkérdőjelezték ennek a tananyagcsökkentésnek a szükségességét, amely kiábrándultságuk okozója.

Indokolt lenne tehát egy tájékoztató erről a reformról, hogy ne csak a jelenlegi ötödévesek találkozzanak a gyakorlatban /s a negyedévesek a módszertani szemináriumokon/ ezzel a problémával, de a többi pedagógusnak készülő hallgató is halljon, tudjon róla, és ne csak mint ujságolvasó.

Biztosítsunk lehetőséget arra, hogy a reformmal, illetve az oktatáspolitikai határozattal kapcsolatos viták a kollégiumi szobaközösségeknél szélesebb fórumra leljenek. /Ugyanez vonatkozik a cikk elején felsorolt egyéb lényeges dokumentumokra is!/

Örömmel vehetjük tudomásul, hogy az oktatáspolitikai határozat konkrét megvalósítására vonatkozóan több munkatervi pont is szerepel az MSZMP bölcsészkar alapszervezetének ezévi munkatervében.

Mindezt azzal a céllal kívántam elmondani, hogy

ne hallgassuk el a bennünk fölmerülő gondokat, problémákat, és ha kell és ha lehet - márpedig erre van lehetőség -,akkor vitassuk meg azokat nyíltan! /Akár a Bölcsész hasébjain is/ Mert elképzeléseink csak akkor válhatnak valóra, gondjaink csak akkor oldódnak meg, ha van elég erőnk és bátorságunk - oktatóknak és hallgatóknak - együtt gondolkodni, együtt cselekedni.

Szigeti Lajos